ĢENERĀLADVOKĀTA NILSA VĀLA [*NILS WAHL*] SECINĀJUMI,
sniegti 2015. gada 16. septembrī [1]

Lieta C-330/14

Gergely Szemerey
pret
Miniszterelnökséget vezető miniszter

(Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Ungārija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Pieņemamība — Kopējā lauksaimniecības politika — Tiešā atbalsta shēmas — Integrētā administrēšanas un kontroles sistēma — Maksājumu samazināšana vai izslēgšana, ja netiek ievēroti atbilstības un savstarpējās atbilstības noteikumi — Lauksaimnieka neatbilstība prasībai nodrošināt sertifikātu par retu augu sugu — Samērīgums — Administratīvā prakse — Nepārvarama vara

1. Pamatlietā lauksaimnieks pieteikumam par maksājumu agrovides atbalstam nav pievienojis sertifikātu par retu augu sugu, kā tas ir noteikts valsts tiesībās. Sertifikātu ir prasīts pievienot, lai pamatotu pieprasījumu uz palielinātu atbalsta apmēru saistībā ar retu augu sugu audzēšanu. Kompetentā iestāde, ņemot vērā, ka sarežģīto laika apstākļu dēļ šo augu sugu sēja nebija iespējama, vēlāk atzina nepārvaramas varas situāciju. Turklāt maksājuma pieteikums tika noraidīts pilnībā un lauksaimniekam tika noteikts maksāt administratīvo sodu, kas ir kompensējams nākamo trīs gadu laikā. Būtībā tā notika tādēļ, ka lauksaimnieks nebija savlaicīgi iesniedzis sertifikātu.

2. Šajā kontekstā Tiesai ir lūgts viest skaidrību divos jautājumos. Pirmais ir par atbilstošu dalībvalstu rīcības brīvības pakāpi, kādai tām jābūt, īstenojot mehānismus, lai nodrošinātu lauksaimniecības atbalsta shēmu efektīvu pārbaudi. Otrais jautājums kā pirmā jautājuma loģisks turpinājums attiecas uz to, vai soda noteikšana par visu pieteikumu atbilst attiecīgajiem ES lauksaimniecības tiesību aktu noteikumiem.

I – **Atbilstošās tiesību normas**

A – *ES tiesības*

1) Regula (EK) Nr. 1698/2005 [2]

3. Regulā Nr. 1698/2005 saskaņā ar tās 1. pantu ir noteikti tostarp vispārīgie noteikumi par ES atbalstu lauku attīstībai, kuru finansē Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA).

1 — Oriģinālvaloda – angļu.

2 — Padomes 2005. gada 20. septembra Regula [(EK) Nr. 1698/2005] par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) (OV L 277, 1. lpp.), kas grozīta ar Padomes 2009. gada 25. maija Regulu (EK) Nr. 473/2009 (OV L 144, 3. lpp.).

4. Regulas mērķi ir jāīsteno ar pasākumiem, kuri ir noteikti IV sadaļā definētajās četrās asīs. 2. ass sastāv no vides un lauku ainavas uzlabošanas pasākumiem. Šajā kontekstā 36. panta a) punkta iv) apakšpunktā ir noteikts, ka atbalsts saskaņā ar šo iedaļu attiecas uz pasākumiem, kuru mērķis ir ilgtspējīga lauksaimniecības zemes lietošana, paredzot (tostarp) agrovides maksājumus.

5. Regulas 39. pants attiecas uz agrovides maksājumiem. Tā 2. un 3. punktā ir noteikts, ka dalībvalstis piešķir šādus maksājumus lauksaimniekiem, kas brīvprātīgi uzņemas agrovides saistības. Tiek segtas tikai tādas saistības, kas pārsniedz attiecīgos obligātos standartus, kuri ir noteikti ES tiesību aktos, un minimālās mēslojuma un augu aizsardzības ražojumu lietošanas prasības un citas attiecīgas obligātās prasības, kuras ir paredzētas valsts tiesību aktos.

6. Regulas Nr. 1698/2005 74. panta 1. punktā ir paredzēts, ka dalībvalstis pieņem visus normatīvos un administratīvos aktus, kas ir nepieciešami, lai nodrošinātu efektīvu Eiropas Savienības finansiālo interešu aizsardzību.

2) Regula (EK) Nr. 1975/2006 [3]

7. Regulas Nr. 1975/2006 1. pantā ir noteikti sīki izstrādāti noteikumi par pārbaudes procedūrām un savstarpējo atbilstību attiecībā uz lauku attīstības atbalsta pasākumiem, kas noteikti atbilstīgi Regulai Nr. 1698/2005.

8. 4. pants attiecas uz atbalsta pieteikumiem un maksājuma pieprasījumiem. Tajā ir paredzēts:

“1. Neskarot īpašus šīs regulas noteikumus, dalībvalstis nosaka attiecīgu atbalsta pieteikuma iesniegšanas procedūru.

[..]

3. Atbalsta pieteikumus un maksājuma pieprasījumus pēc to iesniegšanas var jebkurā laikā koriģēt, ja kompetentā iestāde konstatē acīmredzamu kļūdu.”

9. 5. pantā ir noteikti pārbaudes vispārīgie principi. Tajā ir paredzēts:

“1. Neskarot šīs regulas īpašus noteikumus, dalībvalstis nodrošina, ka visi Kopienas vai dalībvalstu tiesību aktos vai lauku attīstības programmās noteiktie atbilstības kritēriji ir kontrolējami saskaņā ar pārbaudāmiem rādītājiem, ko nosaka dalībvalstis.

[..]

3. Neskarot īpašos noteikumus, maksājumus nemaksā saņēmējiem, par kuriem ir konstatēts, ka viņi ir mākslīgi radījuši nosacījumus, kas vajadzīgi šādu maksājumu iegūšanai, lai gūtu priekšrocības pretēji attiecīgās atbalsta shēmas mērķiem.”

10. 10. pants ir ietverts II nodaļā “Pārbaudes, samazinājumi un izslēgšana”. Tā nosaukums ir “Vispārēji principi”, un tajā ir noteikts:

“1. Atbalsta pieteikumus un turpmākos maksājuma pieprasījumus pārbauda tā, lai nodrošinātu efektīvu pārbaudi attiecībā uz atbilstību atbalsta piešķiršanas nosacījumiem.

3 — Komisijas 2006. gada 7. decembra Regula [(EK) Nr. 1975/2006], ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 1698/2005 attiecībā uz pārbaudes kārtību, kā arī savstarpējo atbilstību saistībā ar lauku attīstības atbalsta pasākumiem (OV L 368, 74. lpp.), kas grozīta ar Komisijas 2009. gada 9. jūnija Regulu (EK) Nr. 484/2009 (OV L 145, 25. lpp.).

2. Dalībvalstis nosaka piemērotas metodes un līdzekļus, lai pārbaudītu katra atbalsta pasākuma atbalsta piešķiršanas nosacījumus.

3. Dalībvalstis izmanto integrēto administrēšanas un kontroles sistēmu (turpmāk tekstā – "IAKS"), kas paredzēta Regulas (EK) Nr. 1782/2003 II sadaļas 4. nodaļā.

4. Atbilstības kritēriju pārbaude ietver administratīvās pārbaudes un pārbaudes uz vietas.

5. Savstarpējās atbilstības ievērošanu pārbauda, izmantojot pārbaudes uz vietas un vajadzības gadījumā administratīvās pārbaudes.

[..]"

11. 11. pants attiecas uz administratīvajām pārbaudēm. 1. punktā ir noteikts:

"Administratīvās pārbaudes veic visiem atbalsta pieteikumiem un maksājuma pieprasījumiem, un tās ietver visus elementus, ko ir iespējams atbilstoši pārbaudīt ar administratīviem līdzekļiem. Procedūra nodrošina, ka tiek izdarīti pieraksti par veikto pārbaudes darbu, pārbaudes rezultātiem un pasākumiem, kas veikti attiecībā uz neatbilstībām."

12. 18. pantā "Samazinājumi un izslēgšana, ja nav ievēroti atbilstības kritēriji" ir noteikts:

"1. Ja netiek ievērotas saistības, kas attiecas uz atbalsta piešķiršanu, bet neattiecas uz deklarēto zemes gabala lielumu un dzīvnieku skaitu, pieprasīto atbalstu samazina vai atsaka.

2. Dalībvalsts nosaka atbalsta samazinājuma summu, jo īpaši pamatojoties uz konstatētā pārkāpuma smagumu, apjomu un ilgumu.

Pārkāpuma smagums ir atkarīgs jo īpaši no pārkāpuma seku nozīmīguma, ņemot vērā mērķus, kuri bija jāsasniedz ar to kritēriju palīdzību, kuri netika ievēroti.

Pārkāpuma apjomu jo īpaši vērtē, ņemot vērā, kāda šim pārkāpumam ir ietekme uz visu darbību.

Pārkāpuma ilgumu jo īpaši vērtē pēc tā, cik ilga ir bijusi tā ietekme vai kādas ir iespējas ar pieņemamiem līdzekļiem pārtraukt šo ietekmi.

3. Ja pārkāpums ir tīšs, saņēmējs attiecīgajā un turpmākajā kalendārajā gadā tiek izslēgts no attiecīgā pasākuma."

3) Regula (EK) Nr. 1122/2009 [4]

13. Regulā Nr. 1122/2009 ir paredzēti sīki izstrādāti noteikumi attiecībā uz savstarpēju atbilstību, modulāciju un integrēto administrēšanas un kontroles sistēmu, kas ir noteikta Regulas (EK) Nr. 73/2009 [5] II sadaļas 4. nodaļā, un lai ieviestu savstarpēju atbilstību, kā paredzēts Padomes Regulas (EK) Nr. 1234/2007 [6] 85.t un 103.z pantā. Atbilstoši tās 87. pantam regula ir piemērojama tirdzniecības gadiem vai piemaksu periodiem, kuri sākas no 2010. gada 1. janvāra.

14. Ar Regulu Nr. 1122/2009 tika aizstāta Regula (EK) Nr. 796/2004 [7]. Saskaņā ar Regulas Nr. 1975/2006 7. un 8. pantu, lasot tos kopā ar Regulas Nr. 1122/2009 II pielikuma atbilstības tabulu, Regulas Nr. 1122/2009 14., 23. un 75. pants ir jāpiemēro *mutatis mutandis* situācijām, kuras ir noteiktas Regulā Nr. 1975/2006.

15. Regulas Nr. 1122/2009 14. pants attiecas uz grozījumiem vienotajā pieteikumā. Tā 1. punktā ir noteikts:

"Pēc vienotā pieteikuma iesniegšanas termiņa beigām vienotajā pieteikumā var iekļaut atsevišķus lauksaimniecības zemes gabalus vai atsevišķas tiesības uz maksājumu, ja vien ir ievērotas prasības saskaņā ar attiecīgajām atbalsta shēmām.

Izmaiņas atbalsta shēmā vai izmantojumā attiecībā uz atsevišķiem lauksaimniecības zemes gabaliem vai tiesībās uz maksājumu, kas jau ir deklarētas vienotajā pieteikumā, drīkst veikt atbilstoši tādiem pašiem nosacījumiem.

Ja pirmajā un otrajā daļā minētie grozījumi attiecas uz iesniedzamajiem apstiprinošajiem dokumentiem vai līgumiem, tad ir atļauti arī šādu dokumentu vai līgumu attiecīgi grozījumi."

16. Regulas 23. pants attiecas uz novēlotu iesniegšanu. 1. punktā ir noteikts:

"Izņemot 75. pantā minētos nepārvaramas varas gadījumus un ārkārtas apstākļus, ja atbalsta pieteikumu saskaņā ar šo regulu iesniedz pēc attiecīgā termiņa beigām, tad summas, kādas lauksaimnieks būtu tiesīgs saņemt, ja pieteikums būtu iesniegts noteiktajā termiņā, samazina par 1 % par katru nokavēto darbdienu.

Neskarot konkrētus pasākumus, kas dalībvalstīm jāveic saistībā ar vajadzību savlaicīgi iesniegt apstiprinošus dokumentus, lai varētu plānot un veikt efektīvas pārbaudes, pirmo daļu piemēro arī dokumentiem, līgumiem un deklarācijām, kas jāiesniedz kompetentajai iestādei saskaņā ar 12. un 13. pantu, ja tādi dokumenti, līgumi un deklarācijas ir būtiski attiecībā uz tiesībām saņemt attiecīgo atbalstu. Tādā gadījumā samazinājumu piemēro summai, kas maksājama kā attiecīgais atbalsts.

Ja kavēšanās ilgst vairāk par 25 kalendārajām dienām, tad pieteikumu uzskata par nepieņemamu."

4 — Komisijas 2009. gada 30. novembra Regula [(EK) Nr. 1122/2009], ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 73/2009 attiecībā uz savstarpēju atbilstību, modulāciju un integrēto administrēšanas un kontroles sistēmu saskaņā ar minētajā regulā paredzētajām tiešā atbalsta shēmām lauksaimniekiem, kā arī, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 1234/2007 attiecībā uz savstarpēju atbilstību saskaņā ar vīna nozarē paredzēto atbalsta shēmu (OV L 316, 65. lpp.).

5 — Padomes 2009. gada 19. janvāra Regula [(EK) Nr. 73/2009], ar ko paredz kopējus noteikumus tiešā atbalsta shēmām saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku un izveido dažādas atbalsta shēmas lauksaimniekiem, kā arī groza Regulas (EK) Nr. 1290/2005, (EK) Nr. 247/2006, (EK) Nr. 378/2007 un atceļ [Padomes] Regulu (EK) Nr. 1782/2003 (OV L 30, 16. lpp.).

6 — Padomes 2007. gada 22. oktobra Regula [(EK) Nr. 1234/2007], ar ko izveido lauksaimniecības tirgus kopīgu organizāciju un paredz īpašus noteikumus dažiem lauksaimniecības produktiem ("Vienotā TKO regula") (OV L 299, 1. lpp.).

7 — Komisijas 2004. gada 21. aprīļa Regula [(EK) Nr. 796/2004], ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus, lai ieviestu savstarpēju atbilstību, modulāciju un integrēto administrēšanas un kontroles sistēmu, kura paredzēta Padomes Regulās (EK) Nr. 1782/2003 un (EK) Nr. 73/2009, kā arī lai ieviestu savstarpēju atbilstību saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 479/2008 (OV L 141, 8. lpp.), ar grozījumiem.

17. Regulas Nr. 1122/2009 58. pantā ir paredzēti noteikumi, kuri ir piemērojami deklarēšanas pārsnieguma gadījumos. Tajā ir noteikts:

"Ja attiecībā uz kādu kultūraugu grupu platība, kas deklarēta jebkuras platībatkarīgā atbalsta shēmas piemērošanai [..], pārsniedz saskaņā ar šīs regulas 57. pantu apstiprināto platību, tad atbalstu aprēķina, pamatojoties uz apstiprināto platību, kas samazināta divkāršas konstatētās starpības apmērā, ja minētā starpība ir lielāka par 3 % vai diviem hektāriem, bet ne lielāka par 20 % no apstiprinātās platības.

Ja starpība ir lielāka par 20 % no apstiprinātās platības, par attiecīgo kultūraugu grupu platībatkarīgo atbalstu nepiešķir.

Ja starpība ir lielāka par 50 %, tad lauksaimniekam atkārtoti nepiešķir atbalstu, kas nepārsniedz summu, kura atbilst deklarētās platības un saskaņā ar šīs regulas 57. pantu apstiprinātās platības starpībai. [..] Ja summu nevar pilnībā kompensēt [..] trijos kalendārajos gados pēc fakta konstatācijas kalendārā gada, tad atlikušo summu dzēš."

18. 75. pantā ir noteikts par nepārvaramu varu un ārkārtas apstākļiem. Tajā ir paredzēts:

"1. Ja lauksaimnieks nav varējis izpildīt savus pienākumus nepārvaramas varas vai ārkārtas apstākļu dēļ [..], tad viņš saglabā savas tiesības uz atbalstu par to platību, par kuru viņam bija tiesības pretendēt uz atbalstu, kad radās nepārvarama vara vai ārkārtas apstākļi. Turklāt, ja neatbilstība, kas radusies tādas nepārvaramas varas vai ārkārtas apstākļu dēļ, attiecas uz savstarpējo atbilstību, tad attiecīgo samazinājumu nepiemēro.

2. Par nepārvaramas varas gadījumiem un ārkārtas apstākļiem [..] rakstiski paziņo kompetentajai iestādei, pievienojot attiecīgus pierādījumus, desmit darbdienu laikā no dienas, kurā lauksaimnieks to var izdarīt."

B – *Ungārijas tiesības*

19. Noteikumu Nr. 61/2009[8] 29. panta 3. punktā ir noteikts, ka, tā kā reto augu sugas ir īpaši vēsturiski, kulturāli un ģenētiski svarīgas tā 12. un 13. pielikuma nozīmē, tad personai, kurai tiesības uz atbalstu, ir tiesības uz palielinātu atbalstu, ja kompetentā iestāde apliecina, ka konkrētā augu šķirne ir augs, kas ir minēts iepriekšminētajos pielikumos.

20. Noteikumu Nr. 61/2009 55. panta 4. punktā ir noteikts, ka tad, ja pārbaudē uz vietas atklājas, ka personai, kurai ir tiesības uz atbalstu, nav sertifikāta, kas ir minēts 29. panta 3. punktā, tiek atteikta visa atbalsta summa vienam tirdzniecības gadam par konkrēto zemes gabalu.

21. Pamatojoties uz Noteikumu Nr. 31/2010[9] 16. panta 2. punktu, Noteikumi Nr. 61/2009 tika papildināti ar jaunu 43. panta 6. punktu. Saskaņā ar to, kad tiek audzētas retu augu sugas, sertifikāts par retām augu sugām, kas ir paredzēts Noteikumu Nr. 61/2009 29. panta 3. punktā, ir jāpievieno maksājuma pieteikumam. Jaunais noteikums stājās spēkā 2010. gada 31. martā.

8 — Zemkopības un lauku attīstības ministrijas 2009. gada 14. maija Noteikumi par prasībām, kas jāievēro, lai pieteiktos agrovides atbalstam, kas ir pieejams, izmantojot Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (*Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott agrár-környezetgazdálkodási támogatások igénybevételének részletes feltételeiről szóló 61/2009. (V.14.) FVM rendelet*).

9 — Zemkopības un lauku attīstības ministrijas 2010. gada 30. marta Noteikumi, ar ko groza Noteikumus Nr. 61/2009 par prasībām, kas jāievēro, lai pieteiktos agrovides atbalstam, kas ir pieejams, izmantojot Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai, un Ministrijas noteikumus par atbalstu no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (*Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott agrár-környezetgazdálkodási támogatások igénybevételének részletes feltételeiről szóló 61/2009. (V.14.) FVM rendelet, valamint más, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott támogatásokról szóló miniszteri rendeletek módositásáról szóló 31/2010. (III.30.) FVM rendelet*).

II – **Fakti, tiesvedība un prejudiciālie jautājumi**

22. No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet šādi faktiskie apstākļi.

23. 2009. gada 26. jūlijā *G. Szemerey* pieteicās lauksaimniecības atbalstam. Viņa pieteikumu 2010. gada 21. janvārī apstiprināja kompetentā iestāde. 2010. gada 16. maijā *G. Szemerey* iesniedza pieteikumu vienotajam platībmaksājumam ekoloģiskās lauksaimniecības un aramzemes programmā.

24. Konkrētāk, 2010. gada 31. maijā *G. Szemerey*, grozot savu pieteikumu, pieteicās agrovides atbalsta maksājumam par 52,9 hektāriem. Šajā kontekstā viņš iesniedza arī pieteikumu par prioritārā atbalsta saņemšanu, kas viņam deva tiesības palielināt izmaksājamā atbalsta apmēru par 29,69 hektāriem (no kopējiem 52,9 hektāriem), lai audzētu retas un apdraudētas augu sugas, kuras ir prioritāras no vēsturiskā, kulturālā vai ģenētiskā viedokļa. Šajā nolūkā *G. Szemerey* bija iegādājies baltā amoliņa (*Melilotus alba Medik*) un bastarda āboliņa (*Trifolium hybridum L.*) sēklas.

25. 2010. gada pavasarī un vasaras sākumā šo reto augu sugu sējumi iznīka, tostarp plūdu dēļ. Tādēļ *G. Szemerey* iesniedza divus nepārvaramas varas situācijas paziņojumus – pirmo 2010. gada 29. jūnijā un pēc tam 2010. gada 28. jūlijā. Ievērojot Ungārijas valsts iestāžu norādījumus, *G. Szemerey* arī aizstāja skarto zemju izmantošanas kodu ar kodu "zeme, kas atstāta atmatā". 2010. gada 30. septembrī kompetentā iestāde apstiprināja paziņojumu par nepārvaramas varas situāciju.

26. 2011. gada 19. martā kompetentā iestāde, lai arī tā atzina nepārvaramas varas situāciju, noraidīja *G. Szemerey* maksājuma pieteikumu pilnībā un noteica administratīvo sodu HUF 2 483 953 apmērā, kas ir atmaksājams no pieteikumiem par platību par turpmākajiem trim gadiem. *G. Szemerey* apstrīdēja šo lēmumu par uzlikto sodu.

27. 2012. gada 13. janvārī *Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Központi Szerve* (Zemkopības un lauku attīstības centrālais birojs, turpmāk tekstā – "Birojs") atstāja spēkā šo lēmumu, pamatojoties uz to, ka *G. Szemerey* nebija iesniedzis sertifikātu par retajām augu sugām, kurš bija jāiesniedz 2010. gada 15. maijā (t.i., kad tika iesniegts maksājuma pieteikums) vai, vēlākais, 2010. gada 9. jūnijā. Šajā kontekstā Birojs tālāk norādīja, ka nepastāv iespēja novērst, ka nav iesniegti dokumenti, ar kuriem tiek pamatota pieteikuma informācija. Tādēļ ir uzskatāms, ka *G. Szemerey* nebija tiesību saņemt prioritāru atbalstu par retām augu sugām, un zemes platība, kuru paredzēts izmantot retām augu sugām, nosakot tiesības uz maksājuma saņemšanu, ir jānosaka 0 hektāru platībā. Ņemot vērā, ka deklarēšanas pārsnieguma starpība ir lielāka par 50 % no noteiktās platības, Birojs, pamatojoties uz Regulas Nr. 1122/2009 58. pantu, noteica sodu.

28. *G. Szemerey* pārsūdzēja šos lēmumus *Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság* (Gjulas Administratīvā un darba tiesa). Šaubīdamās par attiecīgo valsts tiesību aktu atbilstību ES tiesību aktiem, šī tiesa nolēma apturēt tiesvedību un lūgt prejudiciālu nolēmumu par šādiem jautājumiem:

"1) Vai elastības princips un princips par iespēju grozīt Regulas (EK) [Nr. 796/2004 preambulas] 20. un 27. [apsvēruma] un Regulas (EK) [Nr. 1122/2009 preambulas] 18., 23. un 26. [apsvēruma] nozīmē ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts tiesību normu, saskaņā ar kuru gadījumā, ja tiek audzēta reta augu suga, maksājuma pieteikumam ir jāpievieno sertifikāts par retu augu sugu, ņemot vērā administratīvo praksi, saskaņā ar kuru sertifikātu bija iespējams pieprasīt tikai pirms maksājuma pieteikuma laikā no 2010. gada 2. līdz 15. aprīlim, to bija iespējams pievienot tikai vienlaicīgi ar vienotā maksājuma pieteikuma iesniegšanu un valsts tiesiskajā regulējumā nav ļauts labot tos trūkumus pieteikumā, kas radušies sertifikāta neesamības dēļ?

2) Vai šī sistēma atbilst dalībvalsts pienākumam neapdraudēt kopējās lauksaimniecības politikas mērķus, vai arī var tikt atzīts, ka 2010. gadā, brīdī, kad tika grozīts tiesiskais regulējums ([Noteikumu Nr. 61/2009] 43. panta 6. punkta grozījums, kas izdarīts ar [Noteikumiem Nr. 31/2010]), lauksaimniekiem, kuri audzē retus augus, Savienības tiesībās paredzēto tiesību saņemt atbalstu izpilde bija neiespējama vai pārlieku sarežģīta un neparedzama?

3) Vai Regulas (EK) [Nr. 796/2004 preambulas] 57. [apsvērumam] vai Regulas (EK) [Nr. 1122/2009 preambulas] 75. [apsvērumam] un, it īpaši, samērīguma principam atbilst administratīvā prakse, ar kuru sertifikāta par retu augu sugu neesamības gadījumā, neņemot vērā nolūku, neuzmanību vai citus apstākļus, tiek noteikts sods par pārdeklarēšanu attiecībā uz visu maksājuma pieteikumu, pat ja maksājuma pieteikums pārējā daļā un attiecībā uz visu zemes gabalu atbilst prasībām atbalsta saņemšanai un lauksaimnieks audzē deklarētus augus deklarētā platībā?

4) Vai Regulas (EK) [Nr. 796/2004 preambulas] 67. vai 71. [apsvērumā] vai Regulas (EK) [Nr. 1122/2009 preambulas] 75. [apsvērumā] paredzētie atbrīvojuma iemesli ir piemērojami gadījumā, ja lauksaimnieks kā ārkārtas apstākli norāda pretrunīgu vai nepietiekamu administratīvo praksi un var pierādīt, ka viņa kļūdu pilnībā vai daļēji izraisījusi administratīvās iestādes rīcība?

5) Vai apstiprināts paziņojums par nepārvaramas varas situāciju, ko lauksaimnieks ir iesniedzis saistībā ar pilnīgu ražas (sējas) zudumu, var tikt uzskatīts par pareizu informāciju, uz kuru ir atsauce Regulas (EK) [Nr. 796/2004 preambulas] 67. [apsvērumā] un Regulas (EK) [Nr. 1122/2009 preambulas] 93. [apsvērumā], kas atbrīvo lauksaimnieku no pienākuma iesniegt sertifikātu par retu augu sugu un tādējādi atbrīvo viņu no soda saistībā ar visu maksājuma pieprasījumu?"

29. Rakstveida apsvērumus iesniedza *G. Szemerey*, Birojs, Ungārijas un Grieķijas valdības, kā arī Eiropas Komisija, kuri visi, izņemot Grieķijas valdību, sniedza mutvārdu paskaidrojumus tiesas sēdē, kas notika 2015. gada 24. jūnijā.

III – **Analīze**

A – *Sākotnējās piezīmes*

30. Pirmkārt, ir jāatceras, ka iesniedzējtiesa ir iesniegusi Tiesai vairākus jautājumus, kuros visos ir atsauce uz Regulu Nr. 796/2004 un Nr. 1122/2009 *apsvērumiem*, nevis uz šo tiesību aktu juridiski saistošajiem noteikumiem. Turklāt iesniegtie jautājumi neattiecas uz Regulām Nr. 1698/2005 un Nr. 1975/2006 par ELFLA, kas nodrošina juridisko pamatojumu, lai risinātu problēmas, kuras ir šī lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatā. Vēl jo vairāk – lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir palikušas neatbildētas vairākas būtiskas lietas, kas attiecas uz valsts juridiskajiem un faktiskajiem apstākļiem.

31. Lai arī daudzējādā ziņā par to noteikti ir paužama nožēla, šis fakts nav pietiekams, lai atzītu šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu par nepieņemamu [10]. Šis secinājums izriet no sadarbības gara, kuram ir jāvalda procedūrā, kura ir noteikta LESD 267. pantā. Kā Tiesa pati ir norādījusi vairākos gadījumos, šajā ziņā Tiesai no visas valsts tiesas sniegtās informācijas, tostarp no lēmuma par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojuma, ir jāizdala tie Savienības tiesību elementi, kuri ir jāinterpretē, ņemot vērā strīda priekšmetu [11].

10 — Par pieņemamības robežām skat. manus secinājumus *Gullotta* un *Farmacia di Gullotta Davide & C.* (C-497/12, EU:C:2015:168, it īpaši 20. punkts).

11 — Nesenais spriedums *Subdelegación del Gobierno en Guipuzkoa – Extranjeria* (C-38/14, EU:C:2015:260, 26. punkts un tajā minētā judikatūra). Skat. arī tostarp spriedumu *Fuß* (C-243/09, EU:C:2010:609, 40. punkts un tajā minētā judikatūra).

32. Ņemot to vērā, es izmantošu iespēju uzsvērt, ka lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir svarīgi nodrošināt skaidri noteiktu analīzes sistēmu (gan no juridiskā, gan faktiskā viedokļa). Tas nav nepieciešams tikai tādēļ, lai atvieglotu Tiesas darbu, bet arī, lai nodrošinātu, ka visi, kuri vēlas iesniegt savus apsvērumus, to arī varētu izdarīt [12]. Kā skaidri liecina šajā lietā iesniegtie apsvērumi, ja tas nav izdarīts, tas rada ne tikai neskaidrības par piemērojamo tiesisko regulējumu, bet arī par konstatētajiem lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu faktiskajiem apstākļiem.

33. Fakts, ka iesniedzējtiesa nav atsaukusies uz attiecīgajām ES tiesību normām, manuprāt, neliedz Tiesai sniegt valsts tiesai Savienības tiesību interpretāciju, kas tai var būt noderīga, izspriežot iztiesājamo lietu, kā tas ir noteikts judikatūrā [13]. Šajā lietā, neraugoties uz jau aprakstītajām nepilnībām lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, jautājumi, kuros iesniedzējtiesa lūdz palīdzību, ir relatīvi viegli ekstrapolējami no tā.

34. Kā es saprotu, ir divi jautājumi, kuros iesniedzējtiesa patiesībā lūdz palīdzību. Pirmais attiecas uz dalībvalsts rīcības brīvību vai drīzāk tās robežām, kad dalībvalsts izstrādā atbalsta shēmu pārbaudes mehānismus. Otrais jautājums ir par to, kādas ir atbilstošās sekas, ja attiecīgās atbalsta shēmas maksājuma pieteikums ir nepilnīgs.

35. Es aplūkošu šos jautājumus vienu pēc otra. Kā es jau esmu norādījis citviet [14], nebūtu jāaizmirst, ka lauksaimniecība ir profesionāla darbība. Šis fakts ir jāpatur prātā, kad tiek interpretēti un piemēroti ES lauksaimniecības tiesību akti.

B – *Pienākums nodrošināt efektīvu atbalsta shēmu pārbaudi*

36. Pirmais un otrais iesniegtais jautājums, kurus es izvērtēšu kopā, attiecas uz to valsts tiesību aktu atbilstību ES tiesību aktiem, saskaņā ar kuriem lauksaimniekam maksājuma pieteikuma iesniegšanas brīdī ir prasīts uzrādīt sertifikātu par retām augu sugām, kas tiek uzskatītas par pieteikuma (prioritārā atbalsta maksājumam) pamatojumu. Šajā ziņā Birojs un Ungārijas valdība tiesas sēdē uzturēja viedokli, ka sertifikātam var pieteikties neatkarīgi no tā, vai attiecīgās augu sēklas ir iesētas. Tad viņi atzina, ka sertifikāts ir domāts, lai identificētu reto augu sugas, kuras rada pamatu prioritārajam atbalstam, un tādējādi atvieglo iestāžu uzdevumu noteikt atbilstību šim konkrētajam atbalsta veidam.

37. Vispirms ir jānorāda, ka nav šaubu, ka dalībvalstij ir jānodrošina efektīva atbalsta shēmu pārbaude. Faktiski tām ir pienākums to darīt. Tas skaidri izriet no Regulas Nr. 1698/2005 74. panta un Regulas Nr. 1975/2006 5. panta 1. punkta. No šīm tiesību normām izriet, ka dalībvalstīm, no vienas puses, ir jāpieņem visi normatīvie un administratīvie akti, kas ir nepieciešami, lai nodrošinātu, ka ir efektīvi aizsargātas Eiropas Savienības finansiālās intereses. No otras puses, dalībvalstīm šajā ziņā ir jānodrošina, ka atbilstības kritēriji, kas attiecas uz dažādiem atbalsta veidiem, ir kontrolējami saskaņā ar pārbaudāmiem rādītājiem, kas ir jānosaka dalībvalstīm. Tas ir nepieciešams pārkāpumu novēršanai.

38. Tomēr dalībvalstīm ir rīcības brīvība izlemt par konkrētām pārbaudēm – gan administratīvām pārbaudēm, gan pārbaudēm uz vietas, lai nodrošinātu efektīvu pārbaudi attiecībā uz atbilstību atbalsta piešķiršanas nosacījumiem. Tas izriet no Regulas Nr. 1975/2006 10. panta.

39. Šķiet, ka šajā lietā ir maz šaubu par to, ka valsts tiesību aktu prasība uzrādīt sertifikātu, iesniedzot maksājuma pieteikumu, ir izstrādāta, lai ļautu kompetentajām iestādēm *ex ante* pārbaudīt, vai ir izpildīti atbalsta piešķiršanas nosacījumi saskaņā ar konkrēto atbalsta shēmu. Šajā ziņā šī prasība sekmē administratīvās kontroles efektivitāti un pārbaudi, vai atbalsta saņēmējs ir tiesīgs saņemt

12 — Skat., piemēram, rīkojumu *Viacom* (C-190/02, EU:C:2002:569, 14. punkts un tajā minētā judikatūra).

13 — Skat., piemēram, spriedumu *Centre public d'action sociale d'Ottignies-Louvain-La-Neuve* (C-562/13, EU:C:2014:2453, 37. punkts un tajā minētā judikatūra).

14 — Skat. manus secinājumus *Demmer* (C-684/13, EU:C:2015:131, 71. punkts).

attiecīgo agrovides atbalstu. Tādējādi prasība uzrādīt sertifikātu par retām augu sugām pieteikuma iesniegšanas brīdī ir pilnībā atbilstoša ES tiesību aktiem. Tā tas ir it īpaši tādēļ, ka tā ir izstrādāta, lai nodrošinātu, ka kompetento iestāžu pārbaudes ir efektīvas, kā tas ir noteikts Regulas Nr. 1698/2005 74. pantā.

40. Turklāt no lietas dokumentiem un Biroja un Ungārijas valdības apsvērumiem tiesas sēdē izriet, ka faktiski valsts tiesību aktos atbalsta saņēmējiem ir atļauts iesniegt tādu sertifikātu kā pamatlietā līdz pat 25 kalendārajām dienām pēc maksājuma pieteikuma konkrētajam atbalsta gadam iesniegšanas termiņa (proti, līdz 9. jūnijam). Šķiet, ka tas pilnībā atbilst Regulas Nr. 1122/2009 23. pantam, kurā atbalsta saņēmējam ir atļauts vai nu iesniegt pieteikumu pēc tā iesniegšanas termiņa beigām, vai papildināt pieteikumu pēc tā iesniegšanas. Samazinājums, kas tiek piemērots saskaņā ar Regulas Nr. 1122/2009 23. panta 1. punktu, ir 1 % par katru darbdienu no summām, kādas lauksaimnieks būtu tiesīgs saņemt, ja pieteikums un apstiprinošie dokumenti būtu iesniegti noteiktajā termiņā. Šādā gadījumā samazinājums tiek piemērots summai, kas maksājama kā attiecīgais atbalsts. Ja kavēšanās ilgst vairāk par 25 kalendārajām dienām, pieteikumu uzskata par nepieņemamu.

41. Man šķiet, ka noteikums, kurš nodrošina noteiktu labvēlības periodu, iesniedzot maksājuma pieteikumus (saskaņā ar Regulas Nr. 1122/2009 14. pantu), ietver sevī elastīgumu, kuru arī ir minējusi iesniedzējtiesa. Ņemot to vērā, es nesaprotu, kādēļ attiecīgie valsts tiesību akti par konkrētā sertifikāta iesniegšanu varētu būt pretrunā ES tiesību aktiem.

42. Tomēr ir vēl divi jautājumi, kuriem ir jāpievēršas.

43. Pirmais jautājums ir par to, vai 2010. gadā bija iespējams iegūt sertifikātu un attiecīgi arī prioritāro atbalstu. Ņemot vērā Tiesas stingro pieeju, kuru tā pieņēmusi attiecībā uz dalībvalstu pienākumu nodrošināt atbalsta shēmu kontroles efektivitāti [15], tas ir tikai izņēmums, ja pasākums, kas ir paredzēts, lai nodrošinātu efektīvu pārbaudi, varētu tikt uzskatīts par tādu, ar kuru tiek pārkāpts samērīguma princips. Tas tā varētu būt tikai tad, ja būtu gandrīz neiespējami vai – labākajā gadījumā – pārmērīgi grūti iegūt atbalstu.

44. Šajā ziņā *G. Szemerey* apgalvo, ka sertifikātu ir iespējams iegūt tikai par iesētām sēklām un ka, lai iegūtu attiecīgo sertifikātu, pieteikums būtu jāiesniedz, vēlākais, 15. aprīlī. Viņa apsvērums ir tāds, ka šo apstākļu kumulatīvā iedarbība prioritārā atbalsta iegūšanu lauksaimniekam padara neiespējamu vai vismaz pārmērīgi grūtu, it īpaši augu šķirnēm, kuras var sēt vēlāk nekā martā [16]. Pieņemot, ka tā ir patiesība, es uzskatītu, ka, ņemot vērā samērīguma principu, sīki izstrādātie noteikumi attiecīgo valsts tiesību aktu piemērošanai par 2010. gadu neizturēs pārbaudi.

45. Tomēr man šķiet, ka nebūtu pareizi tā secināt, ja iesniedzējtiesa var pārbaudīt, vai Biroja un Ungārijas valdības tiesas sēdē izteiktie turpmākie apgalvojumi ir patiesi.

46. Faktiski, pamatojoties uz paskaidrojumiem, ko lietas dalībnieki ir snieguši tiesas sēdē, šķiet, ka minētais sertifikāts faktiski ir iegūstams pirms sēklu sējas (jo izrādās, ka tas vienkārši apliecina, ka attiecīgā augu šķirne ir reta saskaņā ar attiecīgajiem valsts tiesību aktiem). Turklāt valsts tiesību aktos nav noteikts termiņš pieteikuma iesniegšanai sertifikāta saņemšanai, vienīgā prasība ir, ka lauksaimniekam ir jāpievieno sertifikāts maksājuma pieteikumam (15. aprīļa datums ir tikai orientējošs). Ja tas tā ir, es neredzu nevienu iemeslu uzskatīt, ka prasības par sertifikāta par retām augu sugām iesniegšanu būtu nesamērīgas ar sasniedzamo mērķi, proti, lai nodrošinātu efektīvu *ex ante* kontroli. Tomēr to pārbaudīt ir iesniedzējtiesas uzdevums.

15 — Šajā ziņā dalībvalstu pienākumi judikatūrā ir interpretēti šauri, tādēļ ir nepieciešama efektīva un atbilstoša pārbaude. Skat. pēc analoģijas spriedumu *Syndicat OP 84* (C-3/12, EU:C:2013:389, 21.–23. punkts un tajos minētā judikatūra).

16 — Lietas dalībnieki nav arī vienisprātis par to, kurā laika brīdī augu šķirnes, kuras *G. Szemerey* plānoja sēt (konkrēti, balto amoliņu), bija jāsēj saskaņā ar profesionālajiem standartiem.

47. Otrs jautājums, kas ir cieši saistīts ar pirmo, ir par tiesiskās noteiktības principu. *G. Szemerey* ir arī izvirzījis argumentu – viedokli, kuram šķietami piekrīt arī iesniedzējtiesa –, ka attiecīgie tiesību akti tikuši grozīti ļoti slepeni, dodot atbalsta saņēmējiem tikai aptuveni divu nedēļu laiku (no 2010. gada 31. marta līdz 2010. gada 15. aprīlim), lai piemērotos jaunajām prasībām. Saskaņā ar iepriekš spēkā esošajiem tiesību aktiem sertifikāts patiešām varēja tikt iesniegts arī vēlāk, pārbaužu uz vietas laikā (kas saskaņā ar Biroja apgalvoto varētu notikt, agrākais, 10. jūnijā).

48. Lai arī iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai šie tiesību aktu grozījumi – vai drīzāk sīki izstrādātie noteikumi par to stāšanos spēkā attiecībā uz 2010. gadu – nav pretrunā tiesiskās noteiktības prasībām [17], es tomēr atzīmētu šādus apsvērumus.

49. Pirmkārt, prasība par sertifikātu par retām augu sugām nav jauna – ir mainījies tikai laiks, kad tas ir jāiesniedz iestādēm. Otrkārt, lauksaimnieks acīmredzami varēja iegūt sertifikātu, nemaz faktiski neiesējot attiecīgo reto augu sēklas. Treškārt, nav juridiska pienākuma pieteikties sertifikāta saņemšanai, vēlākais, 15. aprīlī [18]. Šajā ziņā Ungārijas valdība tiesas sēdē norādīja, ka tad, ja lauksaimnieks vēlas nodrošināt, ka atbalsta pieteikuma iesniegšanas brīdī tam jau ir attiecīgais sertifikāts, šis datums faktiski ir pēdējais iespējamais datums, lai iesniegtu pieteikumu sertifikāta saņemšanai (ja lauksaimnieks vēlas izvairīties no jebkāda samazinājuma). Tas nozīmē, ka 2010. gadam periods, kurā varēja pieteikties sertifikātam, bija nedaudz (par 25 dienām) īsāks nekā iepriekšējā gadā. Manuprāt, te nepastāv problēma no tiesiskās noteiktības nodokļa.

50. Ņemot vērā iepriekš minēto, es secinu, ka ar Regulām Nr. 1698/2005 un Nr. 1975/2006, lasot tās kopā ar Regulu Nr. 1122/2009, principā nav aizliegta valsts tiesību norma, saskaņā ar kuru, audzējot retas augu sugas, sertifikāts par retām augu sugām ir pievienojams maksājuma pieteikumam.

C – *Sertifikāta neiesniegšana un atbilstošie sodi*

51. Trešais, ceturtais un piektais uzdotais jautājums būtībā attiecas uz attiecīgā sertifikāta neiesniegšanas rezultātā uzliktā soda samērīgumu.

52. Lietas dalībniekiem ir atšķirīgi viedokļi vairākos svarīgos elementos, kas ir iesniedzējtiesā izskatāmās lietas pamatā. Acīmredzamu iemeslu dēļ pienākums pārbaudīt lietas dalībnieku apgalvojumu pareizību piekrīt iesniedzējtiesai.

53. Atkārtojot – *G. Szemerey* apgalvo, ka viņš nevarēja iegūt attiecīgo sertifikātu, jo sēja nebija iespējama un viņš cik vien iespējams ātri iesniedza pieteikumu nepārvaramas varas situācijas atzīšanai. Tad viņš apgalvoja, ka, ņemot vērā piemērojamos laika ierobežojumus (kuri radās tiesību aktu grozījumu rezultātā attiecībā uz nepieciešamību iesniegt sertifikātu kopā ar maksājuma pieteikumu), bija praktiski neiespējami iegūt sertifikātu, lai iesniegtu to vienlaikus ar maksājuma pieteikumu.

54. No otras puses, Birojs apgalvo, ka sēja nebija priekšnosacījums, lai iegūtu sertifikātu, un ka, ņemot vērā, ka viens no attiecīgajiem augiem (baltais amoliņš) tiek sēts pavasarī, *G. Szemerey* pieteikuma iesniegšanas brīdī katrā ziņā bija jāzina, ka viņš nevarēs sēt attiecīgo reto augu sugu sēklas. Lai arī nepārvaramas varas situācija tika apstiprināta, Birojs tomēr noteica sodu saskaņā ar Regulas Nr. 1122/2009 58. pantu, kurš tiek piemērots (pēc noteiktās platības aprēķināta) deklarēšanas pārsnieguma gadījumos.

17 — Rīkojums *Dél-Zempléni Nektár Leader Nonprofit* (C-24/13, EU:C:2014:40, 32. punkts un tajā minētā judikatūra).

18 — Par lauksaimnieka iespējām iegūt sertifikātu bez sējas un par nesaistošo 15. aprīļa termiņu skat. iepriekš 46. punktu.

55. Pamatojoties uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu un uzdotajiem jautājumiem, es saprotu, ka pat tad, ja tiktu pieņemts, ka *G. Szemerey* nebija tiesīgs saņemt prioritāro atbalstu, jo viņš nebija iesniedzis attiecīgo sertifikātu, viņam tomēr bija tiesības saņemt atbalsta pamatsummu saskaņā ar attiecīgo atbalsta shēmu. Noteiktā soda samērīgumu es izvērtēšu, pamatojoties uz šo apstākli.

56. Sākumā es vēlētos norādīt, ka, neraugoties uz neskaidrībām par attiecīgā sertifikāta kvalificēšanu (prioritārā atbalsta atbilstības kritērijs [19] vai apstiprinošais dokuments) [20], mazāk neskaidrību ir jautājumā par to, ka, neiesniedzot sertifikātu savlaicīgi (līdz 9. jūnijam), tiek atteikts prioritārais atbalsts. Kā es to saprotu, iesniedzējtiesa meklē padomu jautājumā par to, vai par deklarēšanas pārsniegumu papildus prioritārā atbalsta atteikumam dalībvalsts var noteikt papildu sodus saskaņā ar Regulas Nr. 1122/2009 58. pantu.

57. Mans viedoklis ir tāds, ka papildu sodi nevar tikt noteikti, nepārkāpjot samērīguma principu.

58. Tā tas ir tāpēc, un iesniedzējtiesai tas ir jāpārbauda, ka sertifikāta savlaicīgas neiesniegšanas rezultātā [iesniedzējs] netiek vispār izslēgts no atbalsta saņemšanas, bet tikai nav tiesīgs uz atbalsta pamatsummas palielinājumu, papildu maksājumu, kas tiek saukts par prioritāro atbalstu. Paturot to prātā, man ir grūti pieņemt, ka Ungārijas kompetentās iestādes šajos faktiskajos apstākļos Regulas Nr. 1122/2009 58. pantu būtu piemērojušas pareizi. Šī tiesību norma attiecas uz konkrētajiem (platībatkarīgajiem) deklarēšanas pārsnieguma gadījumiem [21]. Tomēr šajā gadījumā nav strīda par visas deklarētās platības izmēru (52,9 hektāri). Šajos apstākļos soda noteikšana par deklarēšanas pārsniegumu ne visai labi sader ar samērīguma principu [22].

59. Atbilstošais juridiskais pamats, lai noteiktu attiecīgā sertifikāta neiesniegšanas sekas, noslēguma analīzē ir atkarīgs no tā, vai kā *per se* atbilstības kritērijs tiek kvalificēts sertifikāts vai apstiprinošais dokuments.

60. No vienas puses, ja sertifikāts būtu atbalsta saņemšanas atbilstības kritērijs, – kas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai, – būtu jāpiemēro Regulas Nr. 1975/2006 18. pants. Saskaņā ar šo normu, ja nav ievēroti atbilstības kritēriji, pieprasītais atbalsts var tikt samazināts vai atteikts. Tikai tīša pārkāpuma gadījumā, neievērojot atbilstības kritērijus, ir pamatoti atteikt atbalstu attiecīgajā un nākošajā kalendārajā gadā.

61. No otras puses, ja attiecīgais sertifikāts būtu jāuzskata tikai par apstiprinošu dokumentu, Regulas Nr. 1122/2009 23. pantā, – kas ir piemērojams *mutatis mutandis* ELFLA kontekstā – ir noteikti īpaši noteikumi, kas ir piemērojami apstiprinošo dokumentu nesavlaicīgas iesniegšanas kontekstā. Pilnīga pieteikuma neiesniegšanas sekas ir noteiktas tajā pašā tiesību normā, – kā ir paskaidrots iepriekš 40. punktā, pēc 25 dienām pieteikums tiek uzskatīts par nepieņemamu un izmaksa netiek veikta.

62. Tādējādi apstākļos, kas izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, samērīguma princips liedz noteikt sodu par deklarēšanas pārsniegumu un līdz ar to arī sodu noteikšanu attiecībā uz visu pieteikumu Regulas Nr. 1122/2009 58. panta nozīmē.

19 — Sertifikāta kvalificēšana ir valsts tiesību aktu jautājums, kas ir jānosaka iesniedzējtiesai. Tomēr ar piektā jautājuma atsauci uz preambulas apsvērumiem, kas attiecas uz atbilstības kritērijiem, tiek atbalstīts viedoklis, ka sertifikāts pats par sevi ir atbilstības kritērijs. Arī iesniedzējtiesa sāk ar priekšnoteikumu, proti, ka *G. Szemerey* ir tiesības uz atbalsta pamatsummu, neraugoties uz to, ka viņš nav savlaicīgi iesniedzis sertifikātu, un tas vedina domāt, ka sertifikāts ir prioritārā atbalsta atbilstības kritērijs.

20 — No otras puses, Biroja un Ungārijas valdības paskaidrojumi tiesas sēdē liecina, ka sertifikāts ir apstiprinošs dokuments.

21 — Skat. arī Regulas Nr. 1975/2006 16. pantu par deklarēšanas pārsniegumu ELFLA kontekstā.

22 — Skat., piemēram, spriedumu *Maatschap L.A. en D.A.B. Langestraat en P. Langestraat-Troost* (C-11/12, EU:C:2012:808, 39. punkts un tajā minētā judikatūra).

63. Lai gūtu pilnīgu priekšstatu, man par nepārvaramas varas jautājumu ir šāds apsvērums. Šīs lietas apstākļos nepārvaramai varai prioritārā atbalsta izmaksas vajadzībām nebūtu būtiskas nozīmes, ja vien *G. Szemerey* apgalvojums, ka sertifikātu ir iespējams iegūt tikai pēc sējas, būtu patiesība, kas arī ir jāpārbauda iesniedzējtiesai. Šādā gadījumā fakts, ka sēja nebija iespējama, varētu katrā ziņā attaisnot to, ka lauksaimnieks nav iesniedzis sertifikātu, ja vien ir ievēroti Regulas Nr. 1122/2009 75. panta 2. punktā paredzētie nosacījumi par nepārvaramas varas apstākļu paziņošanu.

IV – **Secinājumi**

64. Ņemot vērā iepriekš minēto, ierosinu Tiesai uz *Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság* uzdotajiem jautājumiem atbildēt šādi:

1) ar Padomes 2005. gada 20. septembra Regulu (EK) Nr. 1698/2005 par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un Komisijas 2006. gada 7. decembra Regulu (EK) Nr. 1975/2006, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 1698/2005 attiecībā uz pārbaudes kārtību, kā arī savstarpējo atbilstību saistībā ar lauku attīstības atbalsta pasākumiem (ar grozījumiem), lasot tās kopā ar Komisijas 2009. gada 30. novembra Regulu (EK) Nr. 1122/2009, ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 73/2009 attiecībā uz savstarpēju atbilstību, modulāciju un integrēto administrēšanas un kontroles sistēmu saskaņā ar minētajā regulā paredzētajām tiešā atbalsta shēmām lauksaimniekiem, kā arī, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 1234/2007 attiecībā uz savstarpēju atbilstību saskaņā ar vīna nozarē paraudzēto atbalsta shēmu, principā nav aizliegta valsts tiesību norma, saskaņā ar kuru gadījumā, ja tiek audzēta reta augu suga, maksājuma pieteikumam ir jāpievieno sertifikāts par retu augu sugu;

2) apstākļos, kādi izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, samērīguma princips aizliedz noteikt sodu par deklarēšanas pārsniegumu Regulas Nr. 1122/2009 58. panta nozīmē.